

MCDD Slovenske Konjice, so.p.
Žička cesta 4a, 3210 Slovenske Konjice Slovenija
T: 03 759 13 20, GSM: 051 308 500
www.mcdd.si, info@mcdd.si

Smernice za politike na področju sprejemanja različnosti in aktivnega državljanstva

Vsebina

O projektu in rezultatih.....	2
Smernice za politike.....	4
Lokalna raven.....	4
Regionalna raven.....	6
Nacionalna raven.....	6
Mednarodna raven.....	7
Translation of policy recommendations on local, regional, national and international level.....	8
Local level.....	9
Regional level.....	9
National level.....	10
International level.....	10

Pripravil: Mladinski center Dravinjske doline, december 2018

Sufinancirano sredstvima programa Evropske unije Erasmus+. | Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union.
Cofinanziato dal programma Erasmus+ dell'Unione europea. | Sofinancira program Evropske unije Erasmus+.
The content of this document does not reflect the official opinion of the European Union.
Responsibility for the information and views expressed therein lies entirely with the author(s).

MCDD Slovenske Konjice, so.p.
Žička cesta 4a, 3210 Slovenske Konjice Slovenija
T: 03 759 13 20, GSM: 051 308 500
www.mcdd.si, info@mcdd.si

O projektu in rezultatih

Mladinski center Dravinjske doline (MCDD) je bil od 31.12. 2016 do 30. 12. 2018 projektni partner v mednarodnem projektu »**Start the Change – Embracing differences through intercultural education and volunteering**«, katerega namen je širjenje razumevanja demokratičnih vrednot, temeljnih pravic, medkulturnega razumevanja, prostovoljstva in aktivnega državljanstva med mladimi z namenom, da postanejo odgovorni in razgledani člani družbe. Projekt je vodil Forum za slobodu odgoja iz Zagreba, Hrvaške. V njem sta poleg MCDD sodelovali še organizaciji Centro per lo Sviluppo Creativo “Danilo Dolci” iz Palermo, Sicilije in Think global iz Londona, Velike Britanije. Financiran je bil v sklopu programa Erasmus+, ki ga izvaja Evropska unija.

Več informacij o projektu je na voljo na **spletni strani projekta**: <https://startthechange.net/>.

V Sloveniji so se projektu kot zunanje partnerke pridružile osnovne in srednje šole: ŠC Slovenske Konjice-Zreče, OŠ Pod goro, OŠ Ob Dravinji, OŠ Loče, OŠ Zreče, OŠ dr. Jožeta Pučnika Črešnjevec, SŠ Slovenska Bistrica, OŠ Pohorskega bataljona Oplotnica in OŠ Vojnik. Mladi, ki so bili vključeni v projekt, so v šolskem letu 2016/2017 v sklopu fokusnih skupin (109 mladih) v dvournih intervjujih podali svoje mnenje o glavnih izzivih svoje generacije, ki so bili objavljeni v **Analizi intervjujev fokusne skupine v Sloveniji v okviru projekta “Start the change – spodbujanje raznolikosti preko medkulturnega izobraževanja in prostovoljstva**¹:

»Večina vprašanih je omenila izzive, ki so povezani s šolskimi obveznostmi. Večinoma so zaskrbljeni glede svojih ocen in uspešnosti. So mnenja, da se njihovi vrstniki srečujejo s podobnimi izzivi.

Citat: »Ocene te morajo skrbeti, zato da ne končaš kot brezdomec in da te ne bo moral oče preživljati do konca življenja.«

Citat: »V glavnem me skrbijo ocene, potem pa tudi kakšna tekmovanja. Zunaj šole ne delam veliko stvari, tako da stresa, razen tega, da se morem učiti, ni.«

¹ Vir: Analiza intervjujev fokusne skupine v Sloveniji v okviru projekta “Start the change – spodbujanje raznolikosti preko medkulturnega izobraževanja in prostovoljstva; Laura Krančan; str. 8, 9; 2017

Citat: »Kar se tiče naših težav - 99% jih temelji na šoli, potem pa sledijo odnosi z družino in s prijatelji. Sama s sabo ne bom zadovoljna, če v šoli ne bom uspešna. Preveč poudarka je na šoli. Se zavedam, da je to osnova za moje življenje naprej. Po drugi strani pa vsi pravijo, kako smo mladi in kako bi naj živeli. In ja, če bi imela več časa, bi poskusila še druge stvari, več bi delala. Zavedam se, da je šola pomembna za nadalje življenje, vendar so še druge kompetence, na katerih bi morali delati.«

Drugi izzivi v šoli in zunaj šole, ki so bili omenjeni:

- pomanjkanje časa za obšolske dejavnosti (veliko domače naloge, veliko učenja), po drugi strani pa jim veliko obšolskih dejavnosti onemogoča, da bi imeli več časa za šolo (težave z učenjem, manjkanje na šolski uri),
- vzdrževanje pozitivne samopodobe (izzivi povezani s samopodobo, primerjanje in tekmovanje z drugimi, videz),
- biti všeč svojim vrstnikom (vprašanja popularnosti, biti sprejet v željeno družbo, pomanjkanje časa za druženje s prijatelji ali prijateljicami),
- ljubezenske težave, težave v odnosih,
- profesionalni razvoj (izbira šole za naslednjo izobraževalno raven, želja po dosegu visokega življenjskega standarda),
- težave v družini (finančne težave, konflikti s starši),
- preživljanje veliko časa z informacijsko tehnologijo,
- grožnja nasilja (vrstniško nasilje),
- dobiti fizične poškodbe (v in zunaj šole, strah pred posledicami poškodbe, ki ti ostanejo za celo življenje).«

V šolskem letu 2017/2018 so nato mladi na vsaki šoli izbrali najbolj aktualen izziv in za reševanje tega pripravili ter samostojno izvedli šolske projekte. Pri tem jim je tehnično podporo nudil MCDD in koordinatorke ter koordinatorji na šolah. O tem je bil posnet **kratek dokumentarni film v slovenskem jeziku**, ki je na ogled [tukaj](#).

Istočasno so različni šolski projekti potekali tudi po šolah na Hrvaškem, v Italiji in v Veliki Britaniji. Tudi te aktivnosti so bile predstavljene v **kratkem mednarodnem dokumentarnem filmu**, ki je na voljo [tukaj](#). Primeri dobrih praks šolski projektov so objavljeni v **Knjigi dobrih idej**, ki je izšla v e-obliki in tiskani izdaji. E-oblika je na voljo [tukaj](#).

Kot podpora pedagoškemu kadru na šolah in mladinskim delavcem ter delavkam je bilo v Sloveniji v novembru in decembru 2017 izvedeno usposabljanje, na kateremu je bila

MCDD Slovenske Konjice, so.p.
Žička cesta 4a, 3210 Slovenske Konjice Slovenija
T: 03 759 13 20, GSM: 051 308 500
www.mcdd.si, info@mcdd.si

predstavljena različna metodologija za spodbujanje demokracije in sprejemanja različnosti pri mladih. Predstavljene so bile Urice medkulturnega dialoga, ki jih je MCDD razvijal v sklopu projekta Mladi ambasadorji medkulturnega dialoga (MAMD) od leta 2009, in katerih metodologija je na voljo [tukaj](#) ter metodologija, ki jo je v preteklih izvedbah projekta Start the change razvil Forum za slobodu odgoja. Slednje omenjena je bila v sklopu projekta prevedena tudi v slovenski jezik in je objavljena v e-obliki in tiskani verziji »Zbirka delavnic – Spodbudi spremembo!«. E-oblika je na voljo [tukaj](#). V e- in tiskani obliki je bil izdan tudi »Vodnik za šole – Spodbudi spremembo!«, ki je priročnik za izvajanje aktivnosti s področja demokracije in aktivnosti spodbujanja sprejemanja različnosti. E-oblika je na voljo [tukaj](#).

V šolskem letu 2018/2019 je bil v sklopu projekta izveden **kreativni natečaj »Obarvaj svet s sprejemanjem različnosti«**, ki je omogočil, da so mladi skozi likovna dela, pesmi, kratke zgodbe, stripe in fotografije razmišljali o sprejemanju različnosti. Od 50-ih prispelih del je strokovna komisija izpostavila 12 del, ki so bila razstavljeni v okviru istoimenske zaključne prireditve, ki je potekala v decembru 2018. Izbrana dela so na voljo [tukaj](#).

Smernice za politike

Lokalna raven

V **Analizi intervjujev fokusne skupine v Sloveniji v okviru projekta “Start the change – spodbujanje raznolikosti preko medkulturnega izobraževanja in prostovoljstva** je bilo v sklepu zapisano²:

»Glede na hitre spremembe v družbi, verjamemo, da je izjemnega pomena sodelovanje sektorjev predvsem na lokalni ravni. Prav zaradi tega, ker ima neformalni sektor moč podati hitre in učinkovite odgovore v primeru pojavljanja novega ali vračajočega se družbenega fenomena in/ali izzivov. Neformalni sektor je na podlagi uspešnih in raznolikih projektov potrdil, da se lahko loti pomembnih tem, kot so medkulturnost, prostovoljstvo, aktivno državljanstvo, zaposlovanje, socialno podjetništvo in drugo. To je pomembno predvsem

² Vir: Analiza intervjujev fokusne skupine v Sloveniji v okviru projekta “Start the change – spodbujanje raznolikosti preko medkulturnega izobraževanja in prostovoljstva; Laura Krančan; str. 18, 19; 2017

MCDD Slovenske Konjice, so.p.
Žička cesta 4a, 3210 Slovenske Konjice Slovenija
T: 03 759 13 20, GSM: 051 308 500
www.mcdd.si, info@mcdd.si

zaradi neformalnega metodološkega pristopa, ki izhaja iz konkretnih potreb in neposredne vključenosti v učni proces članov družbe. V mladinskem sektorju je veliko mladega in entuziastičnega osebja, ki jemlje delo z mladimi kot del življenjskega sloga in se s takim delom zelo dobro identificira. Zato so pripravljeni začeti s spremembami, ki bi počasi reformirale celotno družbo. Šole na drugi strani pomembno prispevajo k izobraževanju in vzgoji na področju tem, ki so pomembne za celostni osebnostni razvoj mladih, vendar so večinoma časovno prisiljene v uporabo metod, ki mlade ohranjajo kot pasivne sprejemnike. Dejstvo je, da morajo učitelji in učiteljice preverjati mlade, da dobijo vpogled v njihovo znanje in se morajo truditi podpirati vsakega mladega v čim širšem razvoju. Neformalni sektor se nima interesa vmešavati ali poskušati prevzemati vloge šolam. Ponudi pa lahko tretjo dimenzijo – globino, v smislu jasnejšega razumevanja vsebine naučene v šoli, predvsem v temah spoznavanja različnosti, demokratičnih procesov in prostovoljstva. Zato predlagamo komplementarno sodelovanje skozi kratke izkustvene delavnice in pomoč v organiziranju in izvajanju prostovoljskih akcij, ki so usmerjene v grajenje zdrave družbe. Predlagamo strukturiran pristop - od spodaj navzgor, torej dejansko prepuščanje odgovornosti za spremembe mladim, pripravo aktivnosti neposredno na podlagi njihovih potreb in opažanj in izbiro lastnih načinov, kako spremembe doseči.«

Na kratko bi to pomenilo:

- komplementarno sodelovanje neformalnega in formalnega sektorja pri obravnavi tem v povezavi z demokracijo in sprejemanjem različnosti;
- kontinuirana analiza stanja in potreb mladih;
- izvajanje izkustvenih delavnic na temo demokracije in sprejemanja različnosti;
- odgovornost za reševanje izzivov je neposredno v rokah mladih, pri čemer nudi tehnično podporo šolski pedagoški kader in mladinski delavci in delavke;
- spodbujanje prostovoljstva pri mladih.

Glede na celotno izkušnjo izvajanja projekta Start the change bi dodali še:

- sodelovanje z manjšinskimi organizacijami, pri čemer se predstavniki in predstavnice teh neposredno vključujejo v proces informiranja mladih o demokraciji in sprejemanju različnosti;
- javna podpora lokalnih odločevalskih struktur;
- spodbude za medsebojno spoznavanje in sodelovanje različnih kultur, ki živijo v lokalnem okolju;

- spodbude za ustanavljanje društev za krepitev manjšinskih kultur;
- spodbude za vključevanje predstavnikov in predstavnic manjšinskih kultur v lokalne odločevalske strukture;
- strokovna izobraževanja in usposabljanja za šolski pedagoški kader in mladinske delavce ter delavke na teme, ki so pomembne za razvoj zdravih družbenih odnosov;
- spodbujanje izvajanja mednarodnih projektov z namenom prenosa dobrih praks in spoznavanja kulturnih različnosti za preprečevanje radikalizacije in ekstremizma v družbi.

Regionalna raven

Na regionalni ravni je pomembno sodelovanje in povezovanje med različnimi lokalnimi okolji in sicer zaradi:

- prenosa dobrih praks in izmenjave izkušenj na področju demokracije in sprejemanja različnosti;
- vzpostavljanja mentorstva, supervizijskih srečanj in mreženja med različnimi deležniki, ki delujejo na področju celostnega osebnostnega razvoja mladih;
- solidarnosti, enotnosti in zavedanja o skupni gradnji zdrave družbe in odnosov v njej.

Nacionalna raven

V **Analizi intervjujev fokusne skupine v Sloveniji v okviru projekta “Start the change – spodbujanje raznolikosti preko medkulturnega izobraževanja in prostovoljstva** je bilo v sklepu zapisano³:

»Na nacionalni ravni v Sloveniji spodbujamo in podpiramo formalizacijo poklica mladinskega delavca. Obenem tudi vzpostavitev formalno tehničnih pogojev in sredstev za povezovanje formalnega in neformalnega izobraževalnega sektorja, z namenom dvigniti zaupanje in postaviti dobre temelje za razvoj in vzdrževanje vzpostavljenega sodelovanja med sektorjema.«

³ Vir: Analiza intervjujev fokusne skupine v Sloveniji v okviru projekta “Start the change – spodbujanje raznolikosti preko medkulturnega izobraževanja in prostovoljstva; Laura Krančan; str. 18; 2017

MCDD Slovenske Konjice, so.p.
Žička cesta 4a, 3210 Slovenske Konjice Slovenija
T: 03 759 13 20, GSM: 051 308 500
www.mcdd.si, info@mcdd.si

Na kratko bi to pomenilo:

- vzpostavitev univerzitetnega izobraževanja za poklic mladinskega delavca oziroma delavke;
- sistemsko spodbujanje sodelovanja med formalnim in neformalnim sektorjem.

Glede na celotno izkušnjo izvajanja projekta Start the change bi dodali še naslednje predloge:

- javna podpora nacionalnih odločevalskih struktur;
- spodbude za nacionalne manjšinske nevladne organizacije za aktivno vključevanje v informiranje o različnosti;
- učinkovitejši mehanizmi učenja slovenskega jezika za osebe iz drugih govornih območij, s poudarkom na predšolski, osnovnošolski in srednješolski mladini;
- kontinuirano izvajanje aktivnosti strukturiranega dialoga z namenom analize stanja nivoja demokracije v družbi in sprejemanja različnosti ter beleženja potreb nevladnega sektorja, ki deluje na področju demokracije in človekovih pravic za potrebe priprave javnih razpisov za projekte za reševanje izzivov v povezavi s preprečevanjem radikalizacije in ekstremizma v družbi;
- ustanovitev nacionalne knjižnice publikacij nevladnega sektorja in agencije za preverjanje standarda kakovosti gradiv;
- vzpostavitev standarda kakovosti za gradiva, ki nastanejo v okviru nevladnega sektorja;
- kontinuirano vlaganje v infrastrukturo za kvalitetno izvajanje mladinskega dela;
- javno informiranje o nesprejemljivosti sovražnega govora s strani različnih struktur, s poudarkom na političnem jeziku;
- ukrepi za zviševanje vidljivosti pomembnosti mladinskega dela v medijih.

Mednarodna raven

Glede na v sklopu projekta Start the change pridobljene izkušnje na ravni mednarodnih politik, ki zadevajo demokratične procese in zmanjševanje ekstremizma in radikalizma v družbi, predlagamo:

- kontinuirane spodbude za mednarodna partnerstva nevladnih organizacij z namenom prenosa dobrih praks s področja demokracije in sprejemanja različnosti;
- javna podpora mednarodnih odločevalskih struktur;

Sufinancirano sredstvima programa Evropske unije Erasmus+. | Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union.

Cofinanziato dal programma Erasmus+ dell'Unione europea. | Sofinancira program Evropske unije Erasmus+.

The content of this document does not reflect the official opinion of the European Union.

Responsibility for the information and views expressed therein lies entirely with the author(s).

MCDD Slovenske Konjice, so.p.
Žička cesta 4a, 3210 Slovenske Konjice Slovenija
T: 03 759 13 20, GSM: 051 308 500
www.mcdd.si, info@mcdd.si

- kontinuirane spodbude za sistemsko profesionalizacijo mladinskega dela v vseh državah članicah;
- kontinuirane spodbude za projektna partnerstva formalnega in neformalnega sektorja;
- kontinuirane spodbude za mednarodne mobilnosti mladih, pedagoških in mladinskih delavcev in delavk;
- javno informiranje o nesprejemljivosti sovražnega govora s strani različnih struktur, s poudarkom na političnem jeziku;
- ustanovitev evropske zagovorniške agencije za kvaliteto in razvoj nevladnega mladinskega dela;
- ustanovitev evropske knjižnice publikacij nevladnega sektorja in agencije za preverjanje standarda kakovosti gradiv;
- vzpostavitev standarda kakovosti za gradiva, ki nastanejo v okviru nevladnega sektorja;
- kontinuirano vlaganje v infrastrukturo za kvalitetno izvajanje mladinskega dela;
- ukrepi za zviševanje vidljivosti pomembnosti mladinskega dela v medijih.

Translation of policy recommendations on local, regional, national and international level

Regarding to the experiences gained within the [project](#) »**Start the Change – Embracing differences through intercultural education and volunteering**«, which was implemented from 31.12. 2016 until 30. 12. 2018 by four partners from four countries - Forum za slobodu odgoja, Zagreb, Croatia, Mladinski center Dravinjske doline, Slovenske Konjice, Slovenia, Centro per lo Sviluppo Creativo “Danilo Dolci”, Palermo, Sicily and Think Global, London, Great Britain policy recommendations regarding the education for democracy, active citizenship, voluntarism and acceptance of diversity were set on local, regional, national and international level. Below you can find the recommendations set by Mladinski center Dravinjske doline.

MCDD Slovenske Konjice, so.p.
Žička cesta 4a, 3210 Slovenske Konjice Slovenija
T: 03 759 13 20, GSM: 051 308 500
www.mcdd.si, info@mcdd.si

Local level

Considering the entire experience of implementing the Start the change project, we would propose that the following should be taken in consideration on the local level:

- complementary cooperation between the non-formal and formal sectors in dealing with issues related to democracy and the acceptance of diversity;
- continuous analysis of the situation and needs of young people;
- continuous implementing workshops on the subject of democracy and acceptance of diversity;
- responsibility for solving challenges should be directly in the hands of young people, whereas school staff and youth workers are providing only technical support;
- promoting volunteering among youngsters;
- cooperation with minority organizations, in which representatives of these are directly involved in the process of informing young people about democracy and accepting diversity;
- public support from local decision-making structures;
- incentives for mutual understanding and cooperation between different cultures living in the local environment;
- incentives for founding of minority associations to strengthen minority cultures;
- incentives for the involvement of representatives of minority cultures in local decision-making structures;
- professional education and training for school staff and youth workers on topics that are important for the development of healthy social relations;
- promoting the implementation of international projects with the aim of transferring good practices and learning about cultural differences to prevent radicalization and extremism in society.

Regional level

Considering the entire experience of implementing the Start the change project we would propose that the following should be taken in consideration on the regional level:

- encouraging the transfer of good practices and exchange of experience in the field of democracy and acceptance of diversity;
- setting up mentoring, supervisory meetings and networking among different stakeholders working in the field of integrated personal development of young people;

MCDD Slovenske Konjice, so.p.
Žička cesta 4a, 3210 Slovenske Konjice Slovenija
T: 03 759 13 20, GSM: 051 308 500
www.mcdd.si, info@mcdd.si

- encouraging solidarity, unity and awareness of the joint building of a healthy society and relations in it.

National level

Considering the entire experience of implementing the Start the change project, we would propose that the following should be taken in consideration on the national level:

- the establishment of university education for the profession of a youth worker;
- incentives for cooperation between formal and non-formal sector by the system;
- public support from national decision-making structures;
- incentives for national minority NGOs to actively engage in informing about diversity;
- the continuous implementation of structured dialogue activities aimed at analysing the state of the level of democracy in society, acceptance of diversity and at identification of the needs of NGOs working in the field of democracy and human rights for the purpose of preparing public tenders for projects to address the challenges associated with radicalization and extremism in society;
- the establishment of a national library of publications edited by NGO sector and of an agency for the verification of the quality standard;
- the establishment of a quality standard for materials created within the NGO sector;
- public informing on zero tolerance of hate speech by various structures with emphasis on politicians;
- more effective mechanisms for learning Slovene language for persons migrating from other countries, with an emphasis on preschool, elementary and secondary school youth;
- continuous investment in infrastructure for quality youth work;
- measures to increase the visibility of the importance of youth work in the media.

International level

Considering the entire experience of implementing the Start the change project, we would propose that the following should be taken in consideration on the international level:

- continuous incentives for international partnerships of NGOs in order to transfer good practices in the field of democracy and acceptance of diversity;
- public support from international decision-making structures;

Sufinancirano sredstvi programa Evropske unije Erasmus+. | Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union.

Cofinanziato dal programma Erasmus+ dell'Unione europea. | Sofinancira program Evropske unije Erasmus+.

The content of this document does not reflect the official opinion of the European Union.

Responsibility for the information and views expressed therein lies entirely with the author(s).

MCDD Slovenske Konjice, so.p.
Žička cesta 4a, 3210 Slovenske Konjice Slovenija
T: 03 759 13 20, GSM: 051 308 500
www.mcdd.si, info@mcdd.si

- continuous incentives for the systematic professionalization of youth work in all EU member states;
- continuous incentives for project partnerships between formal and non-formal sector;
- continuous incentives for international mobility of youngsters, school staff and youth workers;
- public informing on zero tolerance of hate speech by various structures with emphasis on politicians;
- the establishment of a European advocacy agency for the quality and development of NGO youth work;
- the creation of a European library of NGO sector publications and an agency for verifying the quality standard of materials;
- the establishment of a quality standard for materials arising within the NGO sector;
- continuous investment in infrastructure for quality youth work;
- measures to increase the visibility of the importance of youth work in the media.

Prepared by: Mladinski center Dravinjske doline, December 2018

Sufinancirano sredstvima programa Evropske unije Erasmus+. | Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union.
Cofinanziato dal programma Erasmus+ dell'Unione europea. | Sofinancia program Evropske unije Erasmus+.
The content of this document does not reflect the official opinion of the European Union.
Responsibility for the information and views expressed therein lies entirely with the author(s).